



قانون جمع‌آوری قلیان‌ها دود شد

بالاخره زور قهوه‌خانه‌داران به وزارت بهداشت چربید و به‌رغم این‌که طبق ماده 7 آیین‌نامه اجرایی قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات، کشیدن قلیان در اماکن عمومی ممنوع است، قهوه‌خانه‌ها از شمول این آیین‌نامه خارج شدند

قهوه‌خانه‌داران می‌گویند اجرای این قانون به ورشکستگی این شغل سنتی دامن زده بود
قانون جمع‌آوری قلیان‌ها دود شد

بالاخره زور قهوه‌خانه‌داران به وزارت بهداشت چربید و به‌رغم این‌که طبق ماده 7 آیین‌نامه اجرایی قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات، کشیدن قلیان در اماکن عمومی ممنوع است، قهوه‌خانه‌ها از شمول این آیین‌نامه خارج شدند.

براساس ماده 8 قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات، اماکن عمومی به مکان‌هایی گفته می‌شود که مورد استفاده و مراجعه جمعی یا عموم مردم است. این اماکن شامل اماکن متبرکه دینی، بیمارستان‌ها، درمانگاه‌ها، سالن‌های نمایش، سینماها، فضاهای عمومی مهمانخانه‌ها و مهمانسراها و مهمانپذیرها، خوراک‌سراها (رستوران‌ها)، قهوه‌خانه‌ها، کارخانجات، گنجینه‌ها (موزه‌ها)، پایانه‌های مسافربری، فروشگاه‌های بزرگ، اماکن فرهنگی، اماکن ورزشی، کتابخانه‌های عمومی، مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی، وسایل نقلیه عمومی، موسسات و سازمان‌های دولتی و عمومی، نهادهای انقلاب اسلامی، بانک‌ها و شهرداری‌ها و هر نوع مرکز و محل جمعی دیگر است اما براساس مصوبه جدید دولت، قهوه‌خانه‌ها از این فهرست حذف می‌شوند. براساس گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دولت، وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک بنا به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی آیین‌نامه اجرایی قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات را جهت کشیدن قلیان در قهوه‌خانه‌ها اصلاح کرده‌اند.

با این حال، کاظم ندافی، مسوول دبیرخانه ستاد کشوری کنترل دخانیات در وزارت بهداشت در گفت‌وگو با جام‌جم از این خبر اظهار بی‌اطلاعی می‌کند.

وی ضمن این‌که خواستار اجرای دقیق و درست قانون جامع کنترل و مبارزه با دخانیات است، می‌گوید: از این‌که این کار به پیشنهاد وزارت بهداشت بوده هیچ اطلاعی ندارم، اما معتقدم برای کنترل مصرف دخانیات در کشور باید به شکل محکم‌تری با مفاد قانون جامع کنترل دخانیات برخورد کرد.

داستان جمع‌آوری قلیان‌ها

سازمان جهانی بهداشت در سال 1998 (1377) کنوانسیون جهانی کنترل دخانیات را تدوین کرد که ایران نیز سال 1384 به این کنوانسیون جهانی پیوست. پس از پیوستن ایران به این کنوانسیون جهانی، قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات سال 85 در مجلس به تصویب رسید و آیین‌نامه اجرایی این قانون نیز در سال 86 ابلاغ شد و در واقع 4 سال است که این قانون در کشور لازم‌الاجرا شده است.

اما داستان جمع‌آوری قلیان‌ها یک سال بعد از تصویب قانون جامع کنترل دخانیات، در آذر 86 اولین بار از سوی نیروی انتظامی اعلام شد.

همزمان اتحادیه صنف قهوه‌خانه‌داران و چایخانه‌های سنتی تهران با تجمع در محل این اتحادیه نسبت به جمع‌آوری قلیان از این اماکن و پلمب قهوه‌خانه‌ها اعتراض کردند و این اعتراضات به شهرهای دیگر هم رسید و در نهایت چند ماه بعد به دستور رئیس‌جمهور جمع‌آوری قلیان‌ها متوقف شد.

البته کارکرد قهوه‌خانه‌ها از قدیم، مکانی برای نوشیدن چای، گپ زدن و مصرف دخانیات از جمله قلیان بوده است و از این حقیقت نیز نمی‌توان چشم پوشید که افرادی که دخانیات مصرف نمی‌کنند کمتر به قهوه‌خانه‌ها مراجعه می‌کنند.

گذشته از این موضوع اعضای اتحادیه قهوه‌خانه‌داران پیش از این اعلام کرده بودند که با حذف قلیان در قهوه‌خانه‌ها، مجبور به تعطیلی قهوه‌خانه می‌شوند. بر همین اساس صنف قهوه‌خانه‌داران بیکار نشست و به دیوان عدالت اداری نیز شکایت کرد و به‌رغم این‌که هیات عمومی دیوان عدالت اداری، آیین‌نامه اجرایی قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات را قانونی تشخیص داد و آن را باطل نکرد، ولی حالا هیات دولت به نفع صنف قهوه‌خانه‌داران اجازه استعمال قلیان در قهوه‌خانه‌ها را داده است.

این در حالی است که محمدجعفر منتظری، رئیس دیوان عدالت اداری معتقد است، دولت نمی‌تواند روی مصوبات دیوان مصوبه صادر کند.

حسینعلی شهرباری، رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس هم در گفت‌وگو با فارس اعلام می‌کند: مجاز شمردن استعمال دخانیات در قهوه‌خانه‌ها تخلف صریح دولت از قانون است.

قلیان ضرر ندارد!

در حال حاضر در بین جوانان، زنان و خانواده‌ها 2 باور غلط در خصوص مصرف قلیان وجود دارد. اول این‌که آنها فکر می‌کنند ضرر مصرف قلیان به دلیل وجود مخزن آب در قلیان کمتر از سیگار است و باور غلط دوم این‌که به خاطر ضرر کمتر می‌توان مصرف قلیان را به عنوان یک تفریح تلقی کرد.

شاید به همین خاطر است که گرایش به مصرف قلیان در سال‌های اخیر افزایش یافته است تا جایی که وزیر بهداشت به فارس می‌گوید: بسیاری از مردم فکر می‌کنند قلیان عامل تفریح است و ایجاد عارضه نمی‌کند، لذا می‌بینیم شیوع مصرف قلیان از 12 به 26 درصد رسیده است و متأسفانه بیشترین مصرف‌کنندگان آن نوجوانان و جوانان هستند. به گفته او، اگر فردی یک بار قلیان استفاده کند، در هر بار کشیدن به اندازه 40 تا 80 نخ سیگار مصرف کرده است و افرادی که در معرض دود آن قرار می‌گیرند، به منزله این است که 4 تا 7 نخ سیگار مصرف کرده‌اند.

دکتر حسن آذری‌پور، عضو کمیته سیاستگذاری ستاد اجرایی قانون جامع کنترل دخانیات نیز در این خصوص به فارس می‌گوید: در گذشته قلیان بیشتر در مناطق جنوبی و از سوی زنان مسن مصرف می‌شد، اما حالا از سوی زنان و جوانان هم مورد استفاده قرار می‌گیرد.

وی ادامه می‌دهد: شرکت‌های دخانی با تولید توتون‌های میوه‌ای و ترویج آن بین جوانان سعی کرده‌اند تا گرایش به قلیان را افزایش دهند. از طرفی خانواده‌ها هم فکر می‌کنند اگر با فرزندانشان بنشینند و قلیان بکشند، در واقع می‌توانند با آنها دوست باشند و ارتباط خوبی برقرار کنند. متأسفانه باور غلطی هم وجود دارد که مردم فکر می‌کنند مصرف قلیان ضرر کمتری دارد که این کاملاً اشتباه است.

قهوه‌خانه‌داران چه می‌گویند؟

رئیس اتحادیه قهوه‌خانه‌داران تهران ضمن تأکید بر این که قانون منع استفاده از قلیان در قهوه‌خانه‌ها موجب ورشکستگی صاحبان این شغل می‌شود، تداخل صنفی را بزرگ‌ترین مشکل صنف قهوه‌خانه‌داران عنوان می‌کند.

عباس علایی می‌گوید: بیشترین مشکل تداخل صنفی اتحادیه قهوه‌خانه‌داران و قهوه‌خانه‌های سنتی با رستوران‌داران، کافی‌شاپ‌ها و باغچه‌های اطراف شهر است.

وی می‌افزاید: برخی واحدهای صنفی خود را سفره‌خانه سنتی یا رستوران سنتی نامگذاری کرده‌اند، و این درحالی است که صنف قهوه‌خانه‌داران به خودی خود یک کسب و کار سنتی بوده و سال‌های متمادی سابقه دارد.

علایی این صنف را دارای سخت‌ترین شرایط فعالیت معرفی کرده و می‌گوید: فعالیت از ساعات اولیه صبح تا نیمه‌شب باعث سختی کار و فعالیت برای فعالان این صنف می‌شود، ضمن این‌که درآمد قابل‌توجهی نیز برای صاحبان آن به همراه ندارد؛ ولی به لحاظ قدیمی و سنتی بودن قهوه‌خانه‌ها محل اجتماع همه اقشار جامعه از جوانان تا سالمندان است.

برخی کارشناسان حوزه گردشگری نیز بر این باورند: قهوه‌خانه‌داری به خودی خود یکی از جاذبه‌های گردشگری ماست و نباید براحتی از اهمیت و نقش آن گذشت.

به گفته آنان، نوع معماری و ارتباط این اماکن با آداب و رسوم محلی و عرصه‌های فرهنگی مردم در این خصوص قابل تأمل است و نمی‌شود براحتی با وضع یک قانون از جایگاه قهوه‌خانه‌ها در تعامل فرهنگی مردم کاست.

کدام تفریح، کدام سرگرمی؟

از سوی دیگر، برخی کارشناسان مسائل اجتماعی ضمن مخالفت با ترویج مصرف مواد دخانی، گرایش به قلیان در جوانان را تلقی یک

نوع تفریح می‌دانند و معتقدند برای کنترل مصرف مواد دخانی باید راهکارهای بهتری داد.

به اعتقاد آنها بودن یا نبودن قانون صرفاً نمی‌تواند قلیان یا سیگار را از دست جوانی بگیرد. ایجاد مکان‌های تفریحی رایگان، آموزش درست و غیر مستقیم در خصوص عوارض مصرف قلیان یا سیگار و ایجاد مراکزی برای تفریح جوانان از زمین‌های ورزشی گرفته تا تفریحاتی نظیر بازی‌های رایانه‌ای، بولینگ، بلیارد و ورزش‌های محبوب جوانان به شکل گسترده و کم‌هزینه، می‌تواند بدون نیاز به قانون از گرایش جوانان به دخانیات کاست. آنها می‌گویند وجود قلیان شاید باعث شود از گرایش افراد به مواد مخدر هم جلوگیری شود گرچه قلیان هم مانند هر دود دیگری بد است و جامعه خوب و سالم، جامعه‌ای بدون دود خواهد بود.

مستوره برادران نصیری / جام جم